

Català sóc de dúctil territori

ANDREU SALOM I MIR

Sempre he sabut que sóc català. En la infantesa ho sabia d'una manera inconscient, no gens tangible ni palpable, sinó més aviat mitjançant una mena de pòsit que traspua l'epidermis i que emergeix segurament dels gens. Res fora d'això, com no fos la mateixa parla, no em permetia de descobrir la meua pàtria primera i única, ni l'entorn familiar, ni l'escola, aleshores encara franquista, ni el medi social (en una Palma desarrelada regida per mossos, gones i botifarres), ni el polític (amarats com estam d'una colonització espanyola etnocida). Infant inquiet, però, gratant en el nucli dels progenitors, catalanoparlants de procedència catalinera, amb arrels santanyineres-campaneres i banyalbuferines-valldemossines, s'hi acabaria confegint un inici de descobriment del meu origen nacional. Els meus eren aquells que parlaven com jo, que em deien *bon dia!*, o *tenga!*, i per això mateix m'identificava tot d'una amb aquella gent de l'altra banda de la mar que xerraven un mallorquí molt semblant al nostre, i que la mare, que havia tingut un padrí que havia viscut, de petit, a Palamós, al Baix Empordà, em deia que era català. Ella tenia el bon gust de sintonitzar, en aquella televisió dels anys seixanta i setanta, els espais teatrals en català que emetia la televisió espanyola en desconnexió per a Catalunya i Balears. Aquí ja vaig començar a rumiar les beceroles de la meua identitat: aquella gent que sortia per la televisió parlaven com nosaltres els mallorquins, llevat d'algunes poques paraules i de l'accent una mica diferent. Intuïa, també, que aquells veïnadets forasters que em queien tan bé, no eren, tanmateix, del meu redol, no eren dels nostres. I sí que ho eren, en canvi, uns veïns valencians que, malgrat llur entonació particular, veia que parlaven també en el nostre llenguatge.

El germen, la llavor de la catalanitat, hi era, i va germinar en acabar l'institut, també totalment castellanocèntric, i començar magisteri. Vaig descobrir

aleshores, amb els nous temps polítics, a finals de la dècada dels setanta, alguns programes de ràdio que m'obriren els ulls. Record, per exemple, el programa de Ràdio Popular *Mallorca al vent*, conduït per Miquel A. Riera, on vaig descobrir, i sentir, per primera vegada, Lluís Llach, Raimon, Maria del Mar Bonet, Ovidi Montllor, Quico Pi de la Serra, UC... Vaig saber el que era la Nova Cançó i la reivindicació del català com a llengua de cultura. Un altre programa de Ràdio Popular que m'entusiasmà (en aquella època era la ràdio que emetia més minuts en llengua catalana) era el de l'escenificació radiofònica de les Rondalles Mallorquines contades i adaptades pel gran filòleg, i extraordinari divulgador cultural, Francesc de B. Moll. Els primers inicis gramaticals en la llengua de Ramon Llull també els vaig fer gràcies a les emissions que la ràdio esmentada feia de les classes de gramàtica i ortografia catalanes que impartia el filòleg eivissenc Isidor Mari.

A magisteri vaig continuar amb la recuperació conscient de les meves arrels, de la qual cosa no foren aliens els mestres Biel Majoral i Antoni Artigues. Fou en aquest temps quan encetí amistat amb na Daniela Grau, mestra i activista cultural nordcatalana, concretament d'Elna, que em va acabar de convèncer que l'única possibilitat per a la nostra supervivència col·lectiva era la independència. Alguns anys després, quan vaig fer la llicenciatura de filologia catalana, m'endinsí en l'estudi de la nostra llengua i dels escriptors clàssics catalans. Ja podia dir que tenia uns fonaments suficients de l'espai nacional, cultural i lingüístic català, que el franquisme i el post-franquisme m'havien furtat. I encara ara continuo igual, col·laborant sempre allà on puc i em demanen en activitats i tasques relacionades amb la nostra recuperació lingüística i nacional, perquè a nivell col·lectiu, a la nostra illa, sabem prou bé que aquest camí serà molt llarg, molt dur i ple de dificultats immenses. ◆

**PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA**

**Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tels. 93 203 07 14 - 93 203 00 04**

**Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56**